

U t ó i m a.

Ur isten, gyorsan siet az idő, nem áll, s nem vár. Lám, e napnak, s ezzel egy évnek is vége nem sokára. Gondolataink még a multban bolyongnak, s kevés idő mulva bezárul az előttünk és megnyílik a kétes jövő. Atyánk, hadd jöjjenek velünk ez esztendő szép napjainak és édes örömeinek drága emlékei! Vajha szép emlékekkel teljes szivet vihetnénk át az időnek nagy hidján a jövőbe; vajha hit és bizalom, erkölcs és erény lennének kísérő társaink! Te Uram örökké megmaradsz, és a te széked nemzetségről nemzetségre. Tarts meg minket is, újítsd meg a mi napjainkat, és újítsd meg a te jó voltodat rajtunk, mint vala a mult időben, és mi megtérünk hozzád, ki egyedül vagy isten, a mi paizsunk és erős kőszálunk örökkön örökké. Amen.

L E V E L E Z É S.

London, 1878. nov. 14.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Szünidőm alkalmával, bár részben, teljesült azon vágyom, hogy az angol unitáriusokat az ország különböző részeiben meglátogathassam. Tán fölösleges is emlitenem, hogy mindenütt a legszívesebb hitrokoni fogadtatásban részesültem. A „magyarnak“ és az „unitáriusnak“ Angliában sok jó barátja van. Azon reményben, hogy a „Ker. Magvető“ olvasóit érdekelni fogja, egy közelebből alakult községben szerzett tapasztalataimból, a t. szerkesztő ur szíves engedelmével, néhányat leírok.

A község egy Londontól 30 angol mfdnyire levő városban (Reading) van. Alakulását, a „Brit és Külföldi Unitárius Társulat“ érdemes titkára, Henry Ierson urnak köszöni. Ierson ur, ezelőtt három évvel a várost meglátogatta volt. Ott prédikált és felolvasást tartott, miáltal néhány egyénnek a tetszését megnyerte. Ujbóli látogatásra szólították fel. A rokon gondolkozásuak száma csak hamar annyira szaporodott, hogy minden vasárnapra egy papot hívtak meg a szomszédságban levő disszenterek közül, vagy pedig, egyik közülök, vezette az isteni tiszteletet. Ezzel összeköttetésben templom építésre pénzt kezdetek gyűjteni. A második évben már a „Brit és Külf. Unit. társulatot“ felkérték, hogy az építés költségeiben segítse. A Társulat készséggel megtett mindent, annyira, hogy most egy éve csinos goth styben épült templomot nyitottak meg a már 150-re szaporodott „szabad gondolkozásu keresztények“ számára. A templom építési költsége a két ezer font sterlinget meghaladta.

Minő bámulatos siker! Ezt valóban csak az angol teheti meg, a ki kész, pénzét és idejét vallásáért és a szabad eszme terjesztéséért áldozni. Ő épen úgy becsüli vallását, mint a székely ember birtokát. Folytonosan vele foglalkozik. Különben nem érzi jól magát, vagy tán attól tart, hogy valaki eltulajdonítja. Épen mint a székelynél a család legkisebb tagjának is dolgozni kell, úgy az angol már öt éves gyermekét a templomba küldi, külön fizet érte. A vasárnapi iskolába járattja, hogy minél hamarabb alkalma lehessen az énekkarhoz csatlakozni, vagy a tanításban résztvenni. A gyülekezetnek mindenik tagja előtt külön kötelesség áll a templomra vonatkozólag.

Lássuk röviden a fiatal gyülekezet „Vasárnapi iskoláját,” mint a mely jövőjének egyedüli biztos alapját képezi.

Az apostoli szellemű Ierson ajkáról először elhangzott szavaknak oly hatása volt, hogy az ifjak közül három vagy négy azonnal gyűjteni kezdett össze gyermekeket minden valláskülönbség tekintetbe vétele nélkül. Az erkölcs szépségét, az erény tisztaságát s a vallás gyönyöreit a vasárnap reggeli órái alatt tőlük kitelhető módon, azoknak elbeszélték. Egy pár zsoltárt énekeltek. A bibliából egy szép és könnyen érthető részt felolvastak és végül egy imában hálát adtak Istennek, hogy őket, kik eddig csak tévelyegtek, oly szerencsésen összehozta.

Most már a vasárnapi iskola tanítás is rendszeren foly az ifju lelkész vezetése alatt. A londoni „Sunday School Association” könyvekkel ellátta. Az önkéntes tanítóknak a lelkész hetenként egyszer vagy kétszer előadást tart saját vallásos nézeteiről s a tanítás módjáról, mi által hivei számát s prédikálása sikerét biztosítja. A saját növendékeiből alakult énekkar szép éneklése az isteni tiszteletet öszhangzóvá, teljessé és magasztossá teszi.

A vasárnapi iskolai tanítók és tanulók között szerzett kellemes benyomásokról, azoknak buzgóságáról, a gyülekezet különböző viszonyairól, azoknak az erdélyi ős unitáriusok iránt tapasztalt rokonszenvéről sok érdekes adatot irhatnak le. De a levelezési rovat terjedelmét s a szives olvasó türelmét nem szeretném túlterhelni.

Levelemet azon ohajjal zárom be, vajha a mi magyar unitárius egyházunkban is, ha nem is tudunk új gyülekezeteket és templomokat egyszerre mintegy a földből elővarázsolni, mint ezt az angol buzgóság teszi, de papság és világiak karöltve működnének közre a vallás szent ügyében, karöltve tündökölnének azon ős unitárius erényeket, melyek angol hitrokonink előtt nekünk becsülést szereztek.

Boros György.

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Egyházjogtan, különös tekintettel a magyar protestáns egyház jogi viszonyaira. Irta Kovács Albert. Első füzet. Budapest, 1878. Kiadja a „magyarországi protestáns-egylet”. A protestáns theologiai könyvtár. X-ik kötet 1-ső füzete.